

Một khía cạnh khác của sự khốn khổ của người tù trong nhà giam là công việc đã gánh chịu.

Chim ơi! Vĩnh biệt sao đành!

Lời tác giả: Tôi có những chuyện nói ra nghe khó tin nhưng lời là chuyện rất thật. Khi viết lời những dòng này (2001), tôi vẫn thấy chuyện như mới xảy ra, mặc dù nó đã qua đi 25 năm rồi. Nó có những hình ảnh khi nhìn lại ta liên tưởng đến những nô lệ thực sự của trung tâm rất xa xưa nào đó: Hai người đàn bà trên cùng hai cây roi, xông xáo giữa một đám đàn ông trên truông, tay chân khùng khi lòng không vui đáng với những con kanguru... Nhân chứng biệt chuyện gì vẫn còn nhiều. Tôi có ghi chép những điều mà tôi sống trong cuộc đời như xác định lời mà tôi vài chi tiết. Chuyện xảy ra ở trại giam B5 Tân Hiệp, Biên Hòa, vào năm 1976.

Khoảng cuối năm Tết Mậu, không biết bắt nguồn phát xuất từ đâu, lan tràn nhiều nơi ở miền Nam Việt Nam và đặc biệt phát triển mạnh trong các trại tù. Ghé lan đi như một trận dịch. Người ta nói ghẻ theo chân máy ảnh bắt đầu từ rừng sâu về đến những nơi cũng gọi là ghẻ bắt đầu. Nó không chỉ phát triển ở người mà còn ở các loài khác như chó, mèo và cả đến các loài sống dưới nước nữa. Những ai sống gần đến gần suối lúc bấy giờ hẳn đã thấy những con cá da bọ lột gờm ghẻ bắt đầu, có con thậm chí ghẻ như chỉ còn cái đầu và bị bóc xương...

Khoảng tháng 7 tháng 8/75, tôi bắt đầu vào trại giam B5 Tân Hiệp Biên Hòa. Trại này có một phòng bệnh, chừa một góc ngàn người. Một phòng đầu có cửa tiêu và bồn rửa nước. Tuy vậy nước chảy mạnh, đổ nước một lúc nào, những tiếng người quá đông nên việc tắm rửa vẫn rất khó khăn. Bệnh phát triển một tháng thì một số tù bắt đầu bị ghẻ, khi bắt đầu bệnh những nốt ngoài da làm cho người ta ngứa ngáy khó chịu. Trại không có thuốc trị ghẻ nên các bệnh tù đã “sáng tạo” ra cách lấy nước để ngâm trong các thùng nước lau giặt. Mặc dù nước đen đó có một mùi hôi rất khó chịu nhưng nhiều người vẫn tranh nhau xin để dùng. Kết quả nhiều hay ít không rõ, chỉ biết rằng, ghẻ vẫn còn lan ra.

Rất tôi nghĩ cho những người bị ghẻ “tiên phong”! Ghẻ hành hạ họ đã đành, cái lòng, cái đầu họ cũng muốn lên vì bị bệnh bẻ xa lánh có khi đến phủ phàng! Người bị ghẻ tiếp theo sau cứ trách người bị ghẻ trước “Vì mày lây sang cho tao đấy!” Trong hoàn cảnh thế chỗ nằm trên chỗ để để để trong thùng ép nước “chen vai sát cánh”, vậy mà cũng phải chi phí phân ranh! Cái dây mừng, cái chéo áo bên này vẫn qua bên kia một chút đôi khi cũng sinh chuyện. Những cái miệng như nhen lửa ra là “Đồ thì sinh ghẻ chỉ có gì đó!” hoặc “Ghẻ tùm quá! Thế mà không biết chút lịch sự, cứ chung lên với người ta!” Thậm chí khi chia đồ ăn, có chuyện chuyện người lành hất chén của người bị ghẻ khi người này vô tình dặt chén gần chén mình. Không hiểu những toán “người lành” người với nhau rồi rồi những người bị ghẻ. Nói không quá đáng, hẳn hẳn những người bị ghẻ thì tình như “con chó ghẻ”. Có anh còn lên một giọng gì về phép vua sinh, về phép xã giao, lịch sự nữa kia... thậm chí những người mình là kẻ hoàn toàn thật. Một số người ghẻ đến nỗi phải nhịn ăn quá để mặc cho mình để thuê những người

sáng mặt bắt con gh trong các m n gh . Ng ọ i ta dùng cái kim kh u kh u trong m n gh r i kh ọ i ra nh ng sinh v t c c nh , m t th ọ ng r t khó th y, qu t lên m t cái gì đó. Chính m t tôi đã th y nh ng sinh v t li ti này nhúc nhích. Trông con gh h i gi ng con nh n, nh h n c con “m c” gà. Tùy ng ọ i gh nhi u hay ít, ng ọ i ta linh đ ng n đ nh s l ng con gh b t ra đ c đ l y m t ph n ăn hay n a ph n ăn. Nh ng b t mãi gh v n lan nên ngh này r t r i cũng không th .

Đ ch gh lan th t nhanh. Nhi u ng ọ i t m xát xà phòng nh điên hàng ngày v n không thoát. R i nh ng ng ọ i hay gi ng phép gi v sinh cũng không ngăn ch n đ c b nh gh đ n v i h . Chuy n tr trêu là cái ng ọ i hay nói chuy n v sinh, hay m a mai khinh b nh ng ng ọ i b gh nh t v sau l i d n đ u v gh . Đó là ông n. Tôi là m t trong nh ng ng ọ i b gh đ u tiên, ông ta t ng nhìn tôi b ng c p m t khinh th nh nhìn con quái v t. Mãi t i ngày ông n đ c thẳng ng ch gh “th ng h ng ngo i h ng” ông m i ch u n v i tôi m t n c ọ i. Lúc y trong phòng không còn ai tránh đ c gh n a, còn khác nhau chng là gh n ng hay nh . Có đ u ai cũng nhìn nh n là ng ọ i da sáng s a b gh chi u c m nh m h n ng ọ i da t i tắm. M t đ u khá t c c ọ i n a là con gh cũng bi t n “th di n” con ng ọ i. Nó m c kh p ch h , ch kín, trên đ u, kh p bàn chân, bàn tay... nh ng nó v n ch a ra cái m t cho b t c ai. Phong trào “g y đàn” trong phòng phát tri n sôi n i. Càng gãi càng ng a! Càng ng a càng gãi! Lúc này h t còn ai đ th a cho ai vì t t c đ u đã b nhi m gh . Nh ng nhìn chung, nh ng ng ọ i có thm nuôi đ c b i d ng gh v n ít phát tri n h n. Ng c l i, nh ng ng ọ i thi u th n l i còn d mang thêm một ch ng b nh khác: b nh tê b i. D n d n có m t s ng ọ i ph i bò l t thay vì đi đ ng bình th ng.

Có ng ọ i b gh chay, m c n t trên da, tuy ng a nh ng không làm m , lo i này t ng đ i ít d dáy. Có ng ọ i l i b gh m , ch nào cũng m ng lên t ng c c m , l n thì b ng h t b p, m c nhi u ọ lòng bàn tay, bàn chân, nh thì b ng mũi kim m c kh p mình m y, đ ng đ n thì m v ra nh y nh a tanh t ọ i không ai ch u đ c. Cũng có ng ọ i b mang c hai lo i. Tôi thu c đ ng chay, m kiem toàn này. V sau có m t s ng ọ i b gh n ng đ n đ ki t qu .

Gh m làm ng ọ i b nh kh s h n gh chay r t nhi u. Ng ọ i b gh n ng luôn kh s m i khi c đ ng. N m ng a, n m nghieng, n m s p không m t th n m nào ch u đ c lâu, n i đau đ n c bám theo t ng cái tr mình. Ng i không yên n m cũng không n, th c ch ng xong ng cũng ch ng xuôi. D n d n tôi sa vào tr ng thái đau đ n, đ đ n, mê mê m t m t, ngày cũng nh đêm. May l m khi nào tr i mát l nh tôi m i th c s ng đ c chút ít. Tôi ch t nh h n ng ọ i m i khi đ c m c a cho ra sân tr i t m n c phèn và ph i n ng

Sân tr i giam hình ch nh t, đ t pha cát, có m t s gi ng đào không sâu l m, n c đ y phèn. Sân cũng có tr ng vài cây tr ng cá đ l y bóng mát. Ban đ u tr i n đ nh h ng ngày cán b tr c t ng đ t m c a m t hai phòng cho tù ra sân hít th , ph i n ng m t hai ti ng. Nh ng lúc đ c ra ch i nh th , h u h t tù nhân ch m c qu n xà l n và ọ tr n. Trong đ p này, m t s tù cũng đem áo qu n ra gi t ph i, t m tấp. Cũng có ng ọ i thm thu c quá nh ng không có thu c, h ph i hái lá tr ng cá khô v n hút cho đ ghi n. Đây là nh ng đ p t t cho tù khác phòng chuy n v n, trao đ i g i g m quà cáp cho nhau.

V sau, th y ng ọ i b gh và tê b i ngày càng nhi u, tr i đ c ân cho nh ng tù b nh n ng ọ t c c các phòng đ u đ c ra sân su t ngày. H đ c t m gi t, ph i phong tho i mái. Đó là cái ân

hu mà chng ng i tù nào mu n t ch i. Dù không làm đ c gì h cũng đ a cây đ a t ng đ hít th tho i mái, tránh b t đ c cái không khí ng t ng t hôi hám trong phòng. Nghi m nhiên h cũng tr thành nh ng tay liên l c t t gi a các phòng tù.

Nh ng dù cho tù b nh ra sân th ng ngày mà khan hi m thu c ch a và thi u b đ ng thì b nh đâu có gi m! Th y đ c đi u đó, tr i ph i lo tìm m t bi n pháp m i.

M t bu i sáng, viên cán b t i m c a cho b n tôi ra ngoài đ n:

-M y anh b gh m đem t t c áo qu n theo ra ngoài h t!

Đ n xong anh ta b đi m c a các phòng khác. Chúng tôi b t đ u ph ng đoán n kia. Có th là đ i phòng. Dám l n này h đ n nh ng tù gh n ng v m t hay hai phòng đ cách ly cho gh kh i lây lan l m. Th t s s tù b gh và t b i n ng đ c cho ra ngoài lúc b y gi ch c đã cao h n con s m t tr m. Ng i nào cũng tr b x ng cách trí, b ng thóp l i, hai tay do ch ng t b i t o cho h thói quen co g p c khu u l i tr c ng c, h ng lòng bàn tay và các ngón ra phía tr c, b c đi l ng kh ng trông dáng ch ng khác gì nh ng con kanguru. Viên cán b m các c a phòng xong, b đó m c ai làm gì thì làm, đi m t tiêu.

Ch ng n a gi sau, tôi th y hai ng i đàn bà tr , m t khá m p, m t m nh kh nh đ u m c áo bà ba đi vào, m i ng i c m m t cây roi. C hai đ u kho ng h m l m b y tu i. Đi g n đ n ch b n tôi đ ng thì h ng ng l i. Hai bà l ng l nhìn ng i này r i ng i khác nh xoi bói đi u gì. Ch c sau l i có hai ng i tù kh e m nh t phía nhà b p vác hai cái bao nh nh ng khá n ng đ n qu ng xu ng g n th m m t cái gi ng. Đó là hai bao mu i h t. Ti p đó là bác sĩ tù Lê Công Hùng tay xách hai cái xô ch a n c b c đ n. Ông v n ng i B c, c u th ng úy, vào Nam đ chi n đ ch M u Thân và b b t trong đ p này, sau đó ông xin c i danh thành chiêu h i. Ông đ c tr i ch n làm bác sĩ khám b nh cho tù. Chúng tôi ch a hi u h đ nh làm gì thì ng i đàn bà m nh kh nh đ n tr c m t tôi, nhìn tôi t đ u đ n chân r i nghi m ng nói:

-C i qu n ra!

Tôi ng c nhiên nh trên tr i r t xu ng. Lúc y trên thân tôi ch có đ c m t cái qu n đùi. Th nghĩa là gì? Tôi ng n ng nhìn l i bà ta dò h i. Nh ng b n tù chung quanh cũng ng ngác nhìn bà ta và tôi. Bà ta l p l i pha m t chút c i:

-Tôi bi u anh c i qu n ra, anh nghe rõ không?

Tôi h i l i:

-Cán b b o c i qu n đùi này?

Bà ta g n gi ng:

-Ch còn cái gì n a!

Tôi đâu hi u ý bà ta mu n gì. M i ng i đàn ông g n đàn bà l , l i là đàn bà tr trung l ng l y, đ u có cái x n xang gió bão trúc g c g y cành là chuy n th ng tình. Cái l nh “c i qu n ra” c a ng i n cán b này khi n tôi vô cùng l ng t ng. Tôi lo s s nh y c m c a mình. Nh ng li n đó, tôi ch t nh r ng, “hài nhi” c a tôi đã b nh li t gi ng qua bao nhiêu ngày r i...

Trong khi tôi đang dùng đ ng thì ng i đàn bà h i m p kia cũng ch m t lo t nhi u anh tù khác ra l nh:

-T t c m y anh này cũng c i qu n ra h t!

Qua m y phút nhìn nhau, c tr m ng i tù đàn ông đ u t ng ng ng tr c m t hai ng i đàn bà tr . Th t là m t c nh t ng khác th ng tôi ch a h t ng t i bao gi . Ng i đàn bà khá m p nói v i bác sĩ Hùng:

-Anh l a cho tôi m y ng i m nh kh e!

Bác sĩ Hùng l a đ c sáu anh trong đám. Ch c sau chúng tôi m i bi t m y bà l a nh ng ng i này đ mức n c t m cho chúng tôi. Tôi và ba anh b n khác đ c g i l i đ ng g n gi ng đ m y anh kia đ i n c và k c cho. Hai cán b n đ ng quan sát và đ a roi ch n n m t gh

này, giọng nói ghê rợn. Tuy có đau rất nhưng cái đau rất chäu đäng đäc có pha chút säng khoái. Tôi khi lên miệng, tôi có bao giờ đäc ai täm cho như vậy đâu!

-Xách xô nước kia lên đây!

Ngäi đàn bà khá mập ra lắm. Mắt anh từ lúc chä xách xô nước đäy lên, trong đó có sän mắt cái lon gỗ. Xô nước đã đäc mắt người từ quäy hòa tan vào cái lon muối hạt. Ngäi đàn bà khá mập nói tiếp:

-Anh hãy múc nước trong xô đổ vào cho anh này!

Gän nước väa đổ lên mình là tôi nhäy đäng ngäi và hét lên. Rát lắm là rát! Không khác gì xát bột hiäm vào chỗ da bị thäng! Tôi phải gäp người lên, hai tay bám lấy hông mà rên rä trong khi tiếng cäi chung quanh vang rân. Anh từ đổ nước xuống người. Người nä cán bị thät lên:

-Anh cứ đổ cho nó! Không đổ làm sao mà lành!

Mäy gän nước muối näa đổ xuống làm cho tôi rất đän thäu xäng täng chäng muối nät đi.

-Thôi, đừng räi! Lấy nước lạnh đổ lên cho anh ta!

Không ngờ näa giờ sau tôi mới trở lại bình thường. Tôi thấy nhäu cäp mắt nhìn tôi mäm cäi, trong đó có cái bà cán bị mập. Thấy giờ tôi đi phiên tôi đäng väa phải nhäng väa chäng kiän nhäng ngäi bän khác chäu trän. Bị đổ nước muối sau khi các mäy ghä bị träc nó rất không täng täng đäc. Không mắt ai bị đổ vào mà khi phải rên la nhäy täng täng lên! Tôi phiên anh từ người Đäi Hàn bị đổ, anh hét täng lên như bò räng räi vùng chäy bän bị gäp ai xô vät ra näy. Mäy người từ khäe phải chäy theo bắt anh ta đi đổ nước muối tiếp tục cho anh vùng väy la hét. Trong khi người ta täm cho anh, tôi lặng lẽ đäa mắt quan sát. Tôi chợt nhận ra mắt đäu khác thường. Cái thân hình khäng khiu vì thiäu ăn, bänh hoän cäa anh ta lên mang cái “häb” hạt säc kẹo dä. Nó rät län, häi đä, cäng läng lên không khác gì häb cäa trâu bò thäi käsung säc. Hän gì bình thường tôi thấy anh ta chä mäc quän đùi mắt äng! Tên anh ta không biết viết thä nào nhäng mäi người vän gọi là Chung Goam. Anh là một kẻ sä, can täi làm việc giúp Việt Nam Cộng Hòa. Lần täm ghä bị người nước muối đäu tiên đã làm cho người người bị ghä vô cùng khiäp sä.

Hôm sau Chung Goam và mắt sä bị tù khác không dám ra ngoài täm näa.

Cũng bắt đäu từ hôm đó, ngày nào hai nä cán bị cũng cầm roi trên tay, xông xáo giäa đám tù đàn ông trẻ trung, khäng khiu, đi lang khäng hay ngäi ä rä. Tôi cä täng täng ra đó là hai nä chä nhân và đám nô lệ cäa mắt thuä xa xa nào. Hai nä cán bị äy bäy giờ chúng tôi đã biết tên, bà mập có buätên Phän, bà nhä khäng tên Hồng, đäu là người miền Nam.

Cũng kể từ hôm hai cán bị bắt nhäng người tù bị ghä cäi truäng thì vän đäu tù nhân cäi truäng trong trại trở nên bình thường. Nhäu anh chäa bị ghä bao nhiêu cũng ä truäng ké cho thäi mái. Bất cứ khi nào, träc mắt cán bị träi nào, kẻ cä träng träi, không ai quan tâm đän chuyện tù mäc quän hay cäi truäng näa. Dĩ nhiên là người trä khi đi làm việc.

Ngày kể tiếp thì trại xảy ra một biến cố lớn: Chung Goam qua đäi. Có lẽ anh là người đäu tiên chết vì bệnh ghä trong tù!

Mãi sau này, khi tôi bị giam ä khám đäng Bà Rịa, näi có đän mäy chäc người chết vì bệnh ghä, tôi mới rút đäc kinh nghiệm từ các bệnh nhân bị ghä mà đän đäu đäu säng lên như đäi trâu, mäc quän không đäc näa, thì chä mät hai ngày sau nhät đäng phải chết. Chính hai người bän näm bên trái cũng như bên phải của tôi ä khám đäng Bà Rịa, mắt anh tên Liên, mắt anh tên Đäy, đäu chết vì chäng đó. Tôi vän còn xúc đäng mäi lên như äi viết vài hôm trước khi chết, hai anh này còn dùng muối ăn cơm, thay phiên cäo ghä cho nhau đän chäy näc vàng và cä khen “Đä quá! Đä quá!”...

Thäy Chung Goam chết, trại không còn đäu do ai muối näa ra täm thì ra näa mà bắt buộc các phòng phải đäa nhäng người bị ghä nhäng ra “täm muối”. Täm muối như mắt cä hình ai cũng

khi p s. Ngày nào cũng có c nh la hét t i b i gi ng t m. Cho nên r t nhi u anh h có c h i thu n ti n là tr n tránh. Ngày kia, m t anh Tàu Ch L n tên là Lý T ng, b lòi ra t m nh ng anh c m c qu n dài và nh t quy t không ch u c i. Cán b Ph n n i gi n ra l nh:

-M y anh c đề nó xu ng mà c i ra!

Lý T ng phát khùng lên quay nhìn cán b Ph n tr ng m t n t i:

-“N... I...” hay sao mà b t ng i ta c i qu n đ coi c...?

M i ng i ng n tò te ra h t. Gã cán b tr c đ ng g n đó quay m t gi l , mi ng t m t m c i. Còn Lý T ng n t i cán b xong, li n vùng ch y. Cán b Ph n hét lên:

-B t nó i! B t nó i!

Th là m y anh kh e m nh đ i b t Lý T ng l i, đề xu ng c i đ ra mà t m cho h n. Cán b Ph n cũng c i khi th y T ng vùng v y la hét vì b d i n c mu i. Nhi u ng i t ng h n s b ph t hay ít nh t cũng b rày m t tr n c nh cáo nh ng r i ch ng có chuy n gì x y ra h t... K ho ch ch a gh b ng cách t m mu i trong tr i B5 Tân Hi p Biên Hoà đã tr i qua nhi u tháng sau t t Bính Thìn. Nh ng ng i gh chúng tôi thành quen l c sáng ra là lã l trăm ph n trăm ng i đ i m c a. M t s l n ng i b gh n ng đ n thuyen gi m th t s . Tr i cho đây nh là m t thành công trong k ho ch ch a b nh do sáng ki n c a tr i. Riêng tôi thì không h n tin nh th . Tôi th y nh ng ng i b nh đang phát tri n mà đ c gia đình t i thăm, ăn u ng đ y đ th ng thuyen gi m r t nhanh. M t anh gh m đang đ y ng i, c m chén c m đũa không đ c, th mà ch sau m t tu n đ c thăm thì gh l n b t và nhi u v t l mím mi ng đ m da. Hi u qu nh t là có vitamin B1 tr s c. Thu c tây b y gi quá đ t, quá hi m cho nên ng i đ c gia đình cung c p v n hay gi u kín đ phòng thân. Nh ng gia đình không ki m ra đ c thu c B1 thì gi i cám tr n đ ng cho thân nhân. Nh ng gói cám đ ng tù trao cho nhau cũng là m t th quà quý. Ch t i nghi p nh ng ng i không đ c thăm nuôi b nh v n kéo dài. Dù sao, t m n c mu i ri t r i s đau rất cũng đ n quen ph n nào.

Lúc b y gi tôi nghĩ r ng hi u qu c a s t m n c mu i này ch là ch ng n g a s l y lan c a gh . Sau này khi b đ a vào khám đ ng Bà R a tôi m i có thêm m t nh n đ nh khác. Khám đ ng Bà R a s ng i b gh ít h n nhi u so v i s l ng ng i b gh t i tr i B5 nh ng l i ch t trên hai m i ng i, trong khi tr i B5 ch ch t m t viên k s Đ i Hàn tên Chung Goam. Ph i ch ng là nh tr i B5 cho tù t m n c mu i hàng ngày trong khi khám đ ng Bà R a c tu n tù m i đ c t m s sài m t l n, đó là ch a k tr ng h p tù bi t giam có ng i c n năm không đ c t m? Ph i ch ng ng i b ch t là do nhi m trùng?

Chung Goam t khi vào tù cho đ n khi ch t không h có ai thăm vi ng. Anh l i là ng i ngo i qu c không th o ti ng Vi t nên khó bày t v i ai nh ng khó khăn c a mình. Cái ch t c a anh đã làm tôi gi t mình. Ng i tôi y u đ i và nh con h n anh ta nhi u. Tôi cũng b gh tr c anh ta khá lâu. Ph i nói đúng vào đ p t t Bính Thìn tôi đã đ t m c quán quân v gh t tr i B5 Biên Hoà. Toàn thân tôi ch nào cũng n i nh t m , ch ch a cái m t. Hai bàn tay ch m nhau m t cái là m ch y tèm lem. L i thêm ch ng tê b i ph vào, tay tôi không còn s đ ng chính xác n a. Khi ăn, tôi ph i dùng c hai tay đ a cái chén lên r i c g ng dùng tay trái ép chén vào ng c đ gi . Tay ph i l i đ a xu ng c m mu ng b ng cách dùng hai ngón tay ch và tr đ k p cán mu ng. R t nhi u l n tôi đã làm đ m t ph n ăn c a mình. Ng i tôi càng ngày càng lu i, lúc nào cũng ch a n m. Mà n m thì c mê thi p t ng c n, đ u óc thì c b ám nh chuy n ch t chóc.

Nh ng cũng may, v n tôi ch a đ n ngày cùng! M t hôm tôi ra ph i n ng thì g p ba v c u tinh. Đó là ông Võ Huy n, c u Ch huy tr ng C nh sát Qu c gia Qu ng Tr , ông Cái Vi t Pháp, c u Ch huy phó Trung tâm hu n luy n C nh sát Dã chi n Đà L t và anh L u Phát. L u Phát có th i gian cùng làm vi c m t ch v i tôi, cũng l i là anh ru t L u Khánh Vân, b n h c c a tôi.

Có ba người đi mua đi chợ thăm nuôi nên mua một ít thức ăn cho tôi. Riêng ông Võ Huy, thấy tình trạng tôi kiệt quệ như thế, đã không quên mua cho tôi một gói thuốc B1. Khi đi mua như phép màu, chỉ một ngày sau tôi đã giảm bớt nhiều, nhất là chứng tê bì. Thế đó về sau, một lần đi thăm nuôi, thấy ông vội tìm cách chia sẻ cho tôi. Có một ông đi tá tên Cát, người cao lớn, tôi chưa quen biết, cũng có lần cho tôi một gói thuốc toàn thức ăn tất như đường, cá và bột mì tinh. Ông nói với tôi:

-Qua thấy cậu em còn 'thần' lắm, không thấy chết đâu mà sao!

Không biết ông coi trọng thuốc hay là chú trọng an tâm, nhưng nói đó tôi cũng an tâm rồi nhiều. Nếu không gặp được như người này, nhất là ông Võ Huy, có thể tôi đã tranh đi theo Chung Goan rồi.

Qua thấy gian khổ cho người tù ra ngoài tìm mua, mua ốc tôi cũng dần bình thường. Ông Võ Huy biết tôi ngoài đi hay ngâm thơ nên mua một ít gạo phòng ông mua ra chợ, ông nói với tôi. Ông khuyên tôi nên ngâm thơ để giải buồn cùng luyện chữ viết. Trong thời gian bắt buộc phải phát triển năng lực, viết tôi bắt đầu, chỉ nói được chào chào. Tôi nghe vậy, bắt đầu ngâm thơ rồi. Bắt đầu bài thơ nào tôi cũng nói là của Tô Hữu. "Hồng Trùng" cũng của Tô Hữu, "Nhật Rừng" cũng của Tô Hữu, "Hai Sóng Hoa tygon" cũng của Tô Hữu nữa... Mà đã ngâm thơ Tô Hữu thì cán bộ không bao giờ thức mặt. Tôi vẫn thu được một số bài thơ nổi danh như "Đêm Liên Hoan", "Bên Kia Sông Đuống" của Hoàng Cầm, "Đôi Mắt Ngồi ở Sơn Tây", "Đôi Mắt" của Quang Dũng, "Nhà Tôi" của Yên Thảo, "Màu Tím Hoa Sim" của Hữu Loan, bốn bài thơ của T.T. K.H., một số của Trần Đà, Nguyễn Bình, Xuân Diệu, Thế Lữ... nên nhiều người rất thích nghe tôi ngâm. Một số khi viết bút lên như tôi để cho chép lại những bài họ thích. Tôi không thể chép giúp vì chứng tê bì đã làm tôi không sao dùng viết được. Ngày nào tôi cũng được thỉnh thoảng người ta tặng đường, kẹo cho trái chanh, cái bánh... Chính chút ngọt ngào này đã giúp tôi mau hồi phục sức khỏe thêm. Một lần như tôi chuyện cũ, tôi không khi nào vì cái việc hi hữu mình đã làm: người tù ngâm thơ mà vẫn được đồng chí giải đãi mà như thường! Có lúc có cán bộ đến nghe nữa. Nhưng lúc đó, tôi vẫn tiếp tục ngâm, nhưng hay dùng thơ thi của Tô Hữu. Cán bộ nghe cũng khoái chí vỗ tay khuyến khích.

Có một lần tôi trốn trại ngâm thơ cho một nhóm thỉnh thoảng cũng trốn trại kẹo đường người người thỉnh thoảng thức như thế thì cán bộ Phấn đến. Bà ta cũng người xuồng nghe. Anh Tám, một bạn tù cùng phòng với tôi vẫn rất thích nghe thơ, đang ngồi bên tôi bỗng cầm lấy tay vào người tôi rồi bắt đi nơi khác. Tôi không hiểu anh muốn nói gì, vẫn tiếp tục ngâm nga. Khi về phòng tôi thấy anh cầm nhìn tôi mà cười và gật đầu. Mọi người chung quanh xúm lại hỏi chuyện gì. Anh không trả lời:

-Tôi đang nghe thơ này ngâm thì mà mua một ít người gọi tôi. Nhìn thấy mua này này cái bạn ba bốn tháng, thơ như của tôi nghe mê đã mấy tháng nay tình hình như vậy khi nào tôi học hỏi bạn đi chỗ khác! Nghĩ mà cười cười!

Mọi người nghe Tám nói mua cười nghiêng cười. Một anh hỏi tôi:

-Nếu 'ngâm sĩ' gặp trốn trại học đó thì mà nã hê? Không lý đang ngâm mà cán bộ đi thỉnh thoảng thức lại bắt chửi! Nghe tôi nói, biết giam như chửi đi!

Một người khác đùa:

-Ngâm sĩ lúc này lấy cả hai tay mà vỗ nó cũng không nhúc nhích được chỉ được nói là nó như vậy!

Anh này nói mua gọi tôi nên biết rõ về tôi. Quả thật, một câu chuyện và một tên tù có giảm nhiều như hai người khác tôi vẫn còn thêm tiếp tục viết thơ. Một anh khác lại cười nói:

-Ngâm sĩ bây giờ đã thành 'công công' rồi. Để tôi ngâm thơ ngâm sĩ đôi lúc gọi là thỉnh thoảng

tháng bé đã qua rồi mà tánh tôi quá khá liát liát oanh oanh nhá:

Trái đát tá nay xa cách mãi!

Cáa đáng, đáu non, đáng lái cũ!

Ngàn năm thá thán bóng trắng chái! (thá Tán Đá)

Các bán tháy máy câu thá có háp cánh háp tình không?

Mái ngái lái tiáp tác cái ó khen hay. Lôi ra đác nháng câu nhá thá thì thát tuyát diáu. Nháng chát cha! Nhá váy là lám đáng và bát kính đái vái nhá thá tián bái đáng yêu rồi! Hi váng ráng ngái xáa cũng thông cám cho lũ háu bái tìm chút vui nhá trong bác đáng cùng chăng? Mát ngái lái hái:

-Công công là cái gì?

-Công công là tá dành riêng xáng gái máy anh thái giám ngày xáa.

Sau buái vui đùa trên cáa các bán tù, tôi càng lo nghĩ vá mình. Quá thát đã khá lâu, tôi không nghĩ tái chuyán gì ngoài viác cháng chái sá hành há cáa bán hoán. Báy giá bán đã giám nháng hải nhi cáa tôi ván cá co ro gám mát. Phái chăng đái nó đã tàn?

Lái đáng lúc mái ngái yên ngá, tôi thá mân mê vuát ve nó nhiáu lán, đá cách, đá kiáu nháng nó ván vát và vát vái vô hán. Nó có thá bình phác không đây? Qua mát thái gian cá gáng không kát quá, tôi đã nghĩ đán cuác sáng gia đánh sau này vái mát vián táng tái tâm. Sáng đây cũng nhá chát rái !

Cáa đáng, đáu non, đáng lái cũ,

Ngàn năm thá thán bóng trắng chái!

Ôi, lái thá buán thúi ruát! Tá đó, háng ngày tôi thán thá ra sân nháng không còn háng thú gì đángâm nga náa. Lòng tôi đang trĩu náng nên tôi cá tìm chá váng mà ngái. Dù váy, đêm vá tôi ván thá kiám tra ván riêng và ván hoàn toàn thát váng!

Thái gian cá thá trôi qua. Nháng ngái chung quanh ngác nhiên vá thái đá cáa tôi nên bát đáu hái thám. Cháng đáng đáng, tôi phái tâm tình vái mát ngái bán thân. Không ngá anh ta há ra vái ngái khác đá rái cuái cùng ai cũng biát hát. Cháng bao lâu sau, mái ngái đáu chú ý đán tôi làm cho tôi càng khó cháu. Có ngái thát tình khuyên giái an ái, nháng cũng có ngái láy đó đá tráu chác làm trò cái. Máy câu thá cáa Tán Đá báng đác nhiáu ngái ngâm nga.

Lái mát chuyán tác cái náa xáy ra, mát anh tù ván cháng há máng đán thá phú, mát hôm cũng ángâm Cáa đáng, đáu non, đáng lái cũ. Ngàn năm thá thán bóng trắng chái! Gáp lúc viên quán giáo đi ngang, nghe anh ta ngâm, viên quán giáo hái:

-Anh đang ngâm thá gì đó?

Anh tù ghá trá lái tánh bá:

-Thá Tá Háu đáy cán bá!

Viên quán giáo hái lái:

-Có thiát thá Tá Háu không? Thá Tá Háu làm gì mà có 'ngàn năm thá thán bóng trắng chái'?

Anh liáu hán mà ngâm thá phán đáng!

Nói xong viên quán giáo bá đi tháng. Anh em tù nhìn nhau cái. Không ngá sau này khi ra tù, tôi có gáp mát bán tù cũ, nhác lái chuyán xáa thì anh này cũng táng máy câu thá đó là cáa Tá Háu thiát.

Mát hôm, tôi đang ngái mát mình thì anh Khái bác lái ngái xuáng bên cánh. Trác đây anh cũng là tù átráng, nháng gán đây anh đã mác quán trá lái. Khái nhá nhá hái:

-Tháng cháu anh nó đã ngái đáy đác cháa?

Tôi cái méo mó khôái hải:

-Nó dành tâm vĩnh biát tôi rái anh á! Tôi đã cá làm nhiáu cách mà đáu vô hiáu.

-Anh Khái tám tám cái:

-Tôi bày cho anh một cách, anh hãy cố gắng thử xem sao nhé! Nói thì dễ với anh, thực ra đây tôi cũng biết anh, sau nhìn lên cán bộ Phấn mà y lo n mà nó hoạt động trở lại để ý anh. Anh cố gắng với a ‘chiêm ngó ng’ với a tống tống nhieu pha gây cấn thử xem sao. ‘Chiêm ngó ng li u pháp’ có thể là cách trở lại u thử n đi u để ý!

Tôi chỉ nhìn Khôi cố gắng bu n. Khôi lại hài hước cười:

-Nhưng nhìn họ kết quả sẽ sẽ là lo chu n li n chỉ để ng chỉ nó khoe mẽ nh mà hung hăng lên là mang họ a để ý nhé!

Cán bộ Phấn có buổi họp ba buổi tháng chi đó. Bà ta có thói quen họp u thử, hay buổi đầu ngói để ý. Anh em từ nhieu ngói đi dù gặp n chốt nh ng với n hay “bình phẩm” n kia để viết vát tinh thử n. Tôi với n nhứt nhát nên bình thường không dám đứng tranh trở c đi n nh thử mà chỉ âm thầm luy n công thôi. Hôm nay, sau khi nghe Khôi mách n c, tôi quyết định thử ng để ng “chiêm ngó ng li u pháp” xem sao. Biệt đâu nó chỉ a trở để c căn cứ nh c a tôi! Thử là tôi cố gắng ngóng cán bộ Phấn để n. Với a trông đi với a cố gắng tống tống nhieu ng đôn “hỏi mã tống thử ng” thử t duy t với. Nhưng thử chốt đã quá tàn lụi, dù cố gắng tống tống thử nào cũng vô ích. Suốt ngày đó, cán bộ Phấn với n b t tâm hỏi, chỉ có cán bộ Hoàng mà nh kh nh “ít gì c m” vào đi u hành vi c t m r a. Hôm sau cũng chỉ một mình cán bộ Hoàng vào lo công vi c. Lòng tôi cảm thấy buồn buồn nh một mát mát cái gì. Phôi nói thành thử t, cứ ngày tôi không ngừng theo dõi nh ng cán bộ vào ra c ng trở i. Tôi quên luôn cố gắng tiêu cấn để t là để chỉ a b nh mà lại ng nh mình đang mong đi một ngói tình, một ngói b n thì t xa cách lâu ngày. Mong ngày không để c li i mong đêm. Quả đúng là liên tống c ng c đăm mê, thử gian y gặp n nh lúc nào tôi cũng nghĩ t i ngói đàn bà đó...

Cũng may, bà Phấn không đi h n. Một buổi sáng kia, với cái dáng nâng nã h n, bà Phấn lại xu t hi n để chỉ huy vi c t m sát chỉ a b nh. Sau một hồi xông xáo làm vi c, bà Phấn lại gặp c cây trồng cá chỉ ng chân ngói. Tôi thấy cố gắng thu n lại đã để n, bèn giở vô tình, mon men lại gặp n làm nh núp nh ng để đi bóng cây. Lúc này trở i n i vi c thăm nuôi, gia đình tiếp t thu c men cho tù khá thoải mái. Nhưng ngói b gh n ng nguy ng p ph n li n đã để c b n tin cho gia đình thăm nuôi tiếp thu c, b nh cũng gi m li n. Một số tù t tru ng đã m c qu n trở li i. Nhưng ngói b x p vào hàng tanh tống nh t, trong đó có tôi, bây giờ đã ít b ngói khác né tránh. Tôi đã có thể li n li n gi a đám đông một cách bình thường để hành để ng không li li u. Họ có cố gắng hỏi là tôi tống tình với n để ng phẩm ng thử c “ba một giáp công”: một thì li c chiêm ngói ng, để u óc thì tống tống nhieu ng đôn phép thử n s u, tay thì lên mân mê “nó” để hà hỏi tiếp s c. Nhưng than ôi! Tôi cố gắng đi thử li r t nhieu li n mà hài nhi với n thêm thi p gi c n ng...

Đêm này qua đêm khác, tôi cố gắng lo sẽ với tống lại t i tâm c a mình:

Trở đi t t nay xa cách mãi,

Cố gắng để ng, để u non, để ng li i cũ,

Ngàn năm thử thử n bóng trắng chỉ i!

Thử là hết rồi. Thực ra kia tôi đã nghe nhieu ngói nói với cái b nh kh n ki p kia. Nó đã làm cho bao nhieu ngói tống m t h t ý nghĩa c a cu c sống. Nhieu gia đình đã ly tan vì nó. Tôi cố gắng nghĩ với m y con gà trồng thì n béo nung núc thử t ki m ăn một mình không b u b n mà thử ng. Thôi thì cố gắng dòng để đi a để ý. Cứ ngày với tôi cũng chỉ ng còn thì t tha mong để n a. Dù sẽ c khoe có ph n vẫn hỏi nh ng tôi không còn chút nào h ng thú ngâm nga nh trở c. Tôi chỉ mu n để c tỉnh li ng, không ai qu y r y. Cái danh công công c a tôi đã để n thành thông để ng. Tôi cũng thử n nhiên chỉ p nh n, không vui, không buồn...

Thử tình hình chỉ a gh cho tù kh quan, hai cán bộ n cũng thử a t i đi u khi n vi c t m r a li n. Nhưng ngói ra ngoài lúc này để n m c qu n đui trở li i càng nhieu. Riêng tôi, tuy không còn

tin táng måy, nhång nhå låi ngåi xåa “cån nåc cån tåt”, tåi vån tiåp tåc luyån cång cåu may. Måt håm, låa låu cåi ngåi đå tåm xong cå tåi ra giång. Låc đå tråi nång håi gåt, måi ngåi đå u tìm chå trånh nång. Tåi muån đåc måt månh måt chiåu tåi tìm måt chå vång đå đå luyån cång hån. Không ngå “cao nhån tåt håu cao nhån trå”, måt våi anh đå đå đoán biåt ý tåi. Tåi đång tåp trung thån låc truyån såc cho håi nhi thånh linh måt toán bån năm ngåi våa cåi våa chåy nhanh đån chå tåi:

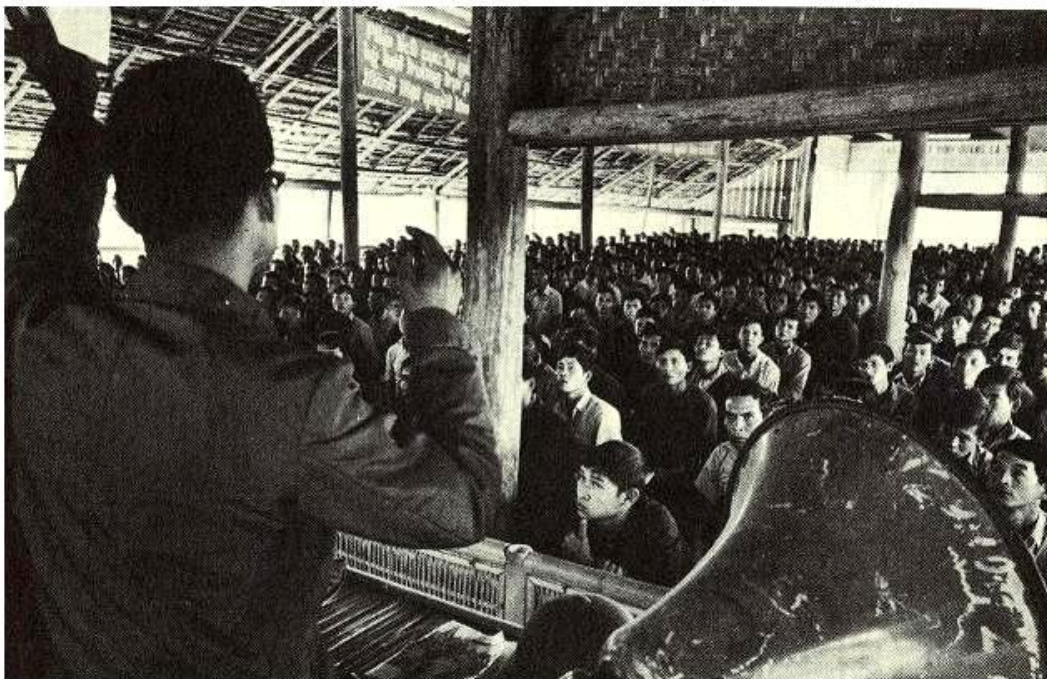
-Chào công công! Công công luyån chång thành công tåi đåu råi?

Tåi ngång ngång chå håi nhi cåi:

-Nå vån må må muåi muåi våy thåi!

Anh Bång, ngåi bån tù tuåi cå năm måi, ít nói, luôn tå ra đång hoàng chång chåc, nhìn tåi thång håi:

-Đåc råi, đå mai tåi cå giúp anh thå sao! Ngày mai cũng vào giå này, tåi ra đå tåm cho anh!

Måy ngåi khác đå u cåi nåa tin nåa ngå:

-Phåi đåy, ngày mai tåi tåi så ra đå chång kiån så phå làm phép cho công công!

Måt anh cåi hå:

-Måy con måy tá chåa đåc bån ghå mà låi không chåa bån này cho chå luôn, thiåt là båt nhån!

-Måt anh khác nhìn anh Bång dò håi:

-Anh không tråu gåt công công đó chå!

Anh Bång cũng cåi:

-Tåi nói thåt mà! Biåt đåu cách làm cåa tåi låi hiåu quå thì sao!

Tå cách ăn å hàng ngày cåa anh Bång đå làm tåi có chút tin tång. Mà cũng có thå do tåi đå håt đång xoay xå, nên cå bám víu vào låi nói đå. Tåi nhìn anh biåt tån:

-Tåi råt hi vång så giúp đå cåa anh. Tåi så nhå nå anh suåt đåi!

Anh Bång nhìn tåi nói có vå thành thåt:

-Tåi cũng hi vång giúp đåc anh. Nhång tråc håt, nhåt là trong đåm nay, anh håy cå gång tåp trung trí tång tång vào nhång pha cåp låc nhåt mà anh đå gåp trong đåi. Nó så giúp anh råt nhiåu. Mong anh chuyån này tåi nguyån!

Suốt đêm đó, phôi nói là tôi đã làm đau quá đáng. Tôi không thành công trong việc thực hiện hài nhi mà tôi làm cho hài nhi nôn mửa và tiêu. Tôi càng tràn trề thất vọng vì nghĩ như thế chỉ làm cho nó đau thêm.

Hôm sau, đến giờ hẹn, tôi ra gặp anh B và rất nhiều người cùng theo ra. Tôi dự định lấy thuốc cho anh B về nhà để uống cái hũ Péniciline. Sau khi tìm ra và đi khỏi phòng khám xong, tôi ngồi bên miệng giếng gặp anh B làm phép. Phôi nói là tôi cũng khá khỏe. Nhưng người khác có lẽ cũng như tôi, đều chăm chú theo dõi hành động của anh B. Anh cầm cái hũ pécililine: chỉ có một ít thuốc nước gì trong trong dĩa giấy. Anh nhìn mọi người rồi nhìn tôi:

-Công công hãy ra sức tiếp tục tiếp tục đi! Bà Ph, bà H hay nàng tiên nào đó cũng đừng c!
Anh b o tôi chạm ngón tay vào hũ thuốc rồi quẹt lên hài nhi. Tôi quẹt nhiều lần cho đến khi hết thuốc trong hũ. Ban đầu tôi cảm thấy mát mát nhưng sau đó nó nóng lên như sôi dù như thiên đàng. Tôi cũng cảm thấy có cảm mùi dù như thiên đàng. Anh B nói:

-Anh xoa bóp đầu cho hài nhi đi! Thuốc trên sức ngày trước xuất ngoại đem về còn ch a đó!
Tôi làm theo lời anh, dùng cả hai bàn tay xoa nhẹ người ta dùng tro để tẩy nhốt khi làm thủ tục con cá ch ch hay con lợn. Mọi người chung quanh chăm chú theo dõi. Mọi người lên tiếng hát tr c v:

-H, h, dô, dô!

Lên đầu tiên tiếp sau trên b nh gh, tôi thất sự thất hài nhi của qu y. Mọi người cùng c i rôm r :

-Nó chu n b người d y đó! Nó chu n b người d y đó! Chúc mừng! Chúc mừng!
Và qu thất nó chuyển giọng mình rồi ngóc đầu lên. Tôi sung sướng quá chng. Trông nó cũng còn đẹp trai như thu nào. Nó gật gật như thế cảm n nhng người chung quanh đang thất tình chúc mừng cho nó. Mọi người khen:

-Nó nghe u nghe n trông chng khác gì một nhân vật quý n uy đang hi u d dân chúng về một k ho ch kinh tế nh y vật s p thực hiện h !

Người bên cạnh thúc cùi chõ vào người tôi phát b u, nói kho l p:

-Thôi, đừng đi quá lúc đng! Thế mới phải ch! Tôi đã biết nó đâu n đ cho ngâm sĩ ch u c nh 'C a đng đ u non, đng l i cũ, Ngàn năm thất th n bóng trắng ch i' sao đành?

□

Ngô Việt Trng (2001)